

GIẤY BÁN

ĐÔNG-PHÁP	HOA-LI	QUỐC
Một năm . 4.000	4.000	
Sáu tháng 2.000	2.000	
Ba tháng 1.000	1.000	

Mua báo phải trả tiền trước.
Thu và mandat gửi cho
M. TRẦN-DINH-PHIÊN. - Ai
đăng quảng-cáo, việc riêng
xin thương-nghi trước.

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

MỖI TUẦN XUẤT-BẢN HAI KỶ: THỨ TƯ VÀ THỨ BAY

ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ - HẢI

GIẤY THÁP SỐ 62
GIẤY THÁP: TIẾNG-DÂN - HẢI

Nên đề thi giờ
cải chuyện đá qua,
mà bàn chuyện
chưa tới.

KHÔNG NÊN ĐỒ LỎI CHO VIỆC ĐÁ QUA

Xưa nay đối với thời gian trong cuộc đời người ta thường chia làm 3 khoảng: quá-khứ, hiện-tại và tương-lai. Trong ba khoảng ấy, việc quá-khứ dài đến bao nhiêu mà đến cái thời ta cũng thành ra vẫn; còn hiện tại thì cũng trong một chốc mà thành quá-khứ, mà dầu cho kéo dài, về phần mỗi người cũng chỉ trong cỏi trăm năm ngắn ngủi thôi. Duy có cái tương lai thì từ giờ này ngày này mà kể tới, không lấy gì làm giới-hạn, dầu có kể suy trác đến ngày tận-thế nhất quả địa-cầu, song cái ngày giờ ấy cũng vẫn nằm trong cái số hạt cát sông Hằng-hà kia, mà chưa lấy gì tính cho xác đáng được. Thế là trong ba khoảng thời gian ấy, chúng ta phải lấy cái thời tương-lai làm dài hơn và quan-hệ hơn; vì bao nhiêu hy-vọng của người đời, cho đến cái thế-giới còn nằm yếm trong cái màn kiu vĩ lai kia cả.

Cái cảnh vĩ lai là quan-hệ với loài người như thế mà theo cái tánh chung của loài người lại hay nói chuyện quá-khứ; đều ấy thật là trái ngược, không khác gì muốn đi tới trước mà chớ muốn về sau. Cái cảnh vĩ lai là quan-hệ với loài người như thế mà theo cái tánh chung của loài người lại hay nói chuyện quá-khứ; đều ấy thật là trái ngược, không khác gì muốn đi tới trước mà chớ muốn về sau. Cái cảnh vĩ lai là quan-hệ với loài người như thế mà theo cái tánh chung của loài người lại hay nói chuyện quá-khứ; đều ấy thật là trái ngược, không khác gì muốn đi tới trước mà chớ muốn về sau.

hiều, kể thì qui cụ cho việc này, người thì đổ lỗi cho việc khác. Chúng ta chưa dám chắc đều gì là đúng; song có một điều chúng ta không nghĩ đến mà phải nhận là trái hẳn với sự thực, là đem sự biến động gần đây mà qui tội cho ông Varenne, về chánh sách thi hành năm 1925 (1).

Chúng ta thật không bình gì ông Varenne, vì một vị toàn-quyền nào, có canh cái ít nhiều, cũng chẳng qua biểu diện bề ngoài theo tình thế trong lúc tạm thời mà đối phó cho qua lúc ấy; còn cái phương-châm và mục đích đối đãi với dân xứ thuộc địa ra thế nào, thì qui mô thao túng, đã có qui tắc nhất định từ bên Pháp đĩnh, nói cho rõ tức là chánh sách thực dân; dầu quan toản-quyền nào cũng không vượt ra ngoài phạm vi đã vạch sẵn gần đây mà qui tội cho ông Varenne, thì trước mấy khoảng kia như việc khất sư đầu độc năm 1908, việc ném bom ở Thái-bình, Quảng - đông, cùng câu chuyện duy-tân với binh biến Thái-nguyên kia, lại bởi ai gây ra?

Không những thế thôi, theo phong trào ngày nay thì cái lối cử - động theo lối văn thân ngày xưa đã thành việc quá khứ mà không có chút gì gọi là thích hợp với tình thế ngày nay nữa. Sự tha quốc sự phạm ngày trước không cho là dính liền với cuộc biến động ngày nay được. Không đợi đến chứng đồng đãi, ta chỉ bình tâm mà xét những cuộc biểu-tình cùng công-cuộc quá kích ngày nay vì đâu mà có, thì ta sẽ thấy:

Một là do chủ nghĩa nguy hiểm Nga đối truyền bang mà một lớp thiếu-nhiên xu hướng theo (xem những người can chứng má ra trước Tòa-án, phần nhiều là 30, 20 tuổi trở xuống);

Hai là phần nhiều bọn thợ thuyền vì tranh kể khó khăn;

Ba là bọn dân nghèo và đói trong thôn-quê, vì sự sống khó khăn mà nghe can theo bầy, lại sau này là họ.

Ấy, thực trạng biến động gần đây nay đại để là do những cơ nói trên, mà chánh sách của ông Varenne thì hành năm 1925, không thể bắt buộc kéo chúng lại được.

Trên là nói qua cái lý do mà thôi, dầu tới thêm một bước nữa mà cho là chánh

Một sớ lâu cao nhất trên thế-giới

Ở Hoa kỳ đã có làm sớ lâu dài cao có tiếng trong thế giới. Sớ Bryaler Building cao đến ba trăm hai chục thước tây đã chiếm giải vô địch về bề cao trên hoàn cầu xưa nay. Thế mà hiện nay ở Nữ-ước họ còn làm một cái lâu « gỏi trời » mới thật là vĩ đại. Sớ lâu này cao đến bốn trăm thước tây nghĩa là cao hơn cái trước đến 80 thước.

Ở trên đầu sớ lâu này lại có một cái nóc bằng thép rộng, để làm chỗ cho tàu bay đậu; những tàu bay này chạy đường Thái bình dương. Đại tây dương và các đại lục. Một người họ hành, họ tàu ở tại chỗ này, mà đi cho đến tận đầu dưới bể cũng phải đến 7 phút đồng hồ.

Món tiền lớn phí về sự làm cái lâu này đến một ngàn hai trăm năm chục triệu mỹ kim. (1.250.000.00). Và cái lâu kia chưa được 6 vạn người thông thá.

G. H.

AI CHUYÊN THỰC-NGHIỆP PHẢI MUA SÁCH Phép nuôi thỏ

sách ông Varenne là làm, thì cái làm ấy cũng đã thành việc quá khứ rồi, có ngời mà ăn năn cũng là vô ích.

Kiểm-duyet

Vậy đối với tình thế ngày nay, mà toàn cách bỏ cứu cho cuộc tri-an chóng được khôi phục, và mới ác cảm Pháp Nam tiêu mòn dần dần, thì không chỉ bằng theo chân-chính dân-ý mà sắp đặt cái nền chánh-trị cho quyền hạn được phân minh; như là tìm phương thuốc gì động cứu cái bệnh dốt cho người trong xứ; thì về phần xu xác đã được hưởng cái thú sinh nhàn, về phần tinh-thần cũng được hấp thụ cái không khí tự do nhiều ít. Như vậy thì mỗi hy-vọng tương lai có chỗ nương dựa, mà tình cảnh hiện tại cũng không chuyện gì bức thiết, buộc phải chạy quấy theo một; cuộc tri-an sau này mới mong có ngày thực hiện. Ông Viên-liêu - Phan có nói: « Cái gì thuộc về ngày trước, chết từ ngày hôm qua; cái gì thuộc về ngày sau, sinh ra từ ngày nay » 從前種種,譬如昨日死,從後種種,譬如今日生. Câu nói rất có ý vị thay.

XA - tuc - Tư

(1) Báo Công-luận số 2028 ra ngày 27 mars có bài « Quan Toản quyền Varenne và quan Thống tướng Morgues cải nhân về cuộc chính biến ở Đông Pháp »; trong bài có nói ông Morgues cũng kích chánh sách ông Varenne trong năm 1925 - 27, cho rằng những cuộc biến động ngày nay là do chánh sách ấy mà ra cả.

Nghề làm phóng - sự

(ở nước văn-minh và ở nước mình)

Ở các nước văn minh trong công xưởng thương trường đã có cái lệ phân công, tiến lợi là không biết chừng nào, mà chỉ trong chính giới cũng còn cái cách phân chia pháp quyền (separation des pouvoirs) rất minh bạch. Ở nước văn minh có ba quyền: cái quyền lập pháp (législatif), để đặt ra luật lệ, làm hiến pháp; cái quyền hành chính (exécutif), để thi hành các pháp luật đã đặt ra; và cái quyền tư pháp (judicataire), để hay về chuyện xử đoán các án kiện. Thế mà họ còn thêm vào ba quyền ấy một cái quyền thứ tư nữa, tức là cái quyền thuộc về dư luận báo giới; rồi họ còn cho cái quyền của nhà ngôn luận là lớn hơn cả. Thế là danh giá cho nhà làm báo quá he!

Mà cũng đáng thật, cái anh làm báo ảnh hưởng phải thuộc về trong tam quyền kể trên, nhưng nếu lập pháp quyền, hoặc hành chính quyền, hoặc tư pháp quyền, mà lại thôi thì cũng quá lỏng lẻo rồi, thành ra cái thế lực của ảnh hưởng không vủa.

Nhưng trong nghề làm báo, viết xã luận, viết thời đàm mà phê bình thời cục, tuy lý thuyết có thâm trầm, lời lẽ có hoa mỹ, họ một chữ mà có thể xoay chuyển được tư tưởng của quốc dân, những cũng làm tác nhiều bài luận thuyết vì chỉ có « chữ » mà không có « thực » nên cái ảnh hưởng không được lớn, mà hiệu lực cũng không được rõ ràng. Đến như không cần nhiều lời, kể cả nói đùa thì châm biếm lời thực trạng, lời thông kê ra đó, thì cái hiệu quả mới là rõ rệt. Vì vậy mà các nhà báo mới dùng đến mấy tay phóng sự. Trách nhiệm của nhà phóng viên là đi đến tận nơi tìm cho ra chân trạng, để tuyên bố chân trạng ấy ra cho người ta biết, mà không nghe bậy chầy sán.

Nhưng cái nghề làm phóng sự nào có phải là nghề sang sướng như cái nghề của ai cả ngồi ở chành chành trên bộ phận, hút thuốc thì có tên lính đứng cách

muối thước tây quét diêm châm lửa, về phần sức khỏe thì những sự nhừ nhừ quá mà phải ngay to. . . Cái nguy của nhà phóng sự vẫn có, nhưng không phải nguy như vậy đâu. Nhà phóng sự mà làm làm nghề vụ minh thường hay mua hờn chác oán, mà đến hồi phải bị kẻ thù mưu hại nữa kia. Đó là chưa kể những sự nguy hiểm có thể xảy ra trong khi làm phóng sự. Vừa rồi Lạc-nhân có đi xem cái phim ảnh « phóng sự theo lối Buê-ky » mà phải chịu cho cái tai nạn về với cái gan mạo hiểm của tay phóng viên ở nước văn minh. Họ đã tốn bao nhiêu công phu khổ nhọc để khám phá cho ra mấy cái màn bí mật, mà họ lại còn phải tìm cách chứng minh cho điều họ khám phá được. Mà trong nghề làm phóng sự không có cái chứng gì mà chắc chắn đích xác bằng cái miếng ảnh họ chụp được. Vì dụ họ khám phá được một cái đờ chớ bực thì họ cũng in trên mặt báo cả cái ảnh mấy con bực giữa cuộc « đổ đen. Làm cách ấy thì không còn chớ cái gì được nữa.

Lạc-nhân đây cũng làm khi làm nghề phóng sự, nhưng thật thật cái nghề phóng sự ở nước mình ngó rất chua cay quá. Chưa cần ta vì người mình ưa nói lý quốc quá! Chuyện có sự trước mắt, thế mà cứ rần rần gan cổ cái chớnh với cái chiếc, làm nhọc cho nhà báo quá chừng.

Kiểm-duyet

Lạc-nhân làm phóng sự tuy không đến hủ như ai cầm cái bán úp bóng mà cầm lộn ngược, nhưng hiểm vì nỗi nếu có úp bóng ra thì chắc chỉ mà in lên mặt báo được đâu, làm cho tốn nước thuốc với lộn công vô ích. Chớ phải chỉ Lạc-nhân mà làm một tờ báo chớ tay, thì chỉ xanh quanh lối Huế đây Lạc-nhân sẽ chụp biết bao nhiêu là ảnh rất thú vị.

Lạc-nhân

Vấn-đề Úc-dại-Lợi

(Australie)

Xét vấn đề « Thái-bình-dương », còn nên nói đến Úc-dại-lợi.

Ở Úc-dại-lợi (một nước tự trị ở dưới quyền Anh), đất thì rộng, nhưng chỉ có 20% là người da trắng ở được. Trong phần đất ở được đó, chỉ có 30% dân số chen chúc trong ba thành phố lớn. Ngoài ra là đất để chăn súc vật và để trồng trúa (đất trồng trúa được chỉ có 1%).

Đất rộng, dân lại ít, cho nên các dân tộc Á-châu hay mò đến đó để làm ăn. Vì như thế mà ở Úc-dại-lợi sinh ra chuyện « để phòng các loài « da màu » di dân sang (da màu là chỉ người Á-châu). Hiện bây giờ 98% dân số là người da trắng (nói Hồng-mao); người Á-châu chỉ có độ 40.000 (Mễ-lai, Tàu, Nhật, Ấn-độ).

Nhưng đối với sự để phòng vậy nói trên, c... có Nhật là muốn rời ra. Nhật, nước hẹp mà dân lại nhiều, xưa nay vẫn lấy sự di dân làm đầu trọng yếu cho tăng mạnh dân số. Vậy mà trước trước đóm Mỹ đã bị Mỹ ngăn trở, bây giờ muốn đóm Úc đại lợi cũng bị Úc đại lợi ngăn trở! Đều ấy, Nhật lấy làm căm gan lắm. Mấy lâu nay, gia thiệp với Âu-Mỹ, chỉ muốn một điều, là họ đòi mình cũng ngang như họ. Đòi ngang như họ, nghĩa là người nước mình « da màu » ở Mỹ hay ở Úc-dại-lợi cũng được tự do như người da trắng, khỏi vì « da màu » mà bị biệt đãi như người Tàu, người Ấn-độ. Nhưng « đồng minh » mặc lòng, « giao hữu » mặt lòng, muốn ngang như họ, họ không chịu!

Gần đây, chính phủ Nhật mới lấy được mấy hòn đảo Marshall và Carolines (của Đức khi trước), thì con đường từ Nhật đến Úc-dại-lợi đã ngắn bớt được một nửa. Đều ấy, chính phủ Úc-dại-lợi đề ý lắm. Có lẽ vấn đề Thái bình dương sẽ trở thêm việc đó nữa!

Nói chuyện Úc đại lợi, còn nên nhắc đến mấy hòn đảo của Pháp ở gần đó, là Nouvelles-Hébrides và Nouvelle-Calédonie.

Nouvelle - Calédonie Pháp lấy được từ lâu (năm 1853), xưa nay Pháp dùng để đày người có tội Côn Nouvelles - Hébrides thì chiếu theo hiệp ước Pháp - Anh năm 1906, Anh được một phần, Pháp hai phần. Gần đây, Pháp có đem người Nhật sang Nouvelle-Calédonie để khai mỏ kẽm. Có lẽ chánh phủ Úc đại lợi thấy người Nhật đến gần mình quá, cho ý nghĩ binh với Pháp, cho nên bây giờ Pháp muốn tranh đua với Anh về việc khai khẩn ở Nouvelles-Hébrides, không được người Nhật nữa mà dùng đến người Nam-ta.

Kim sơn

VIỆC THÈ - GIỚI Á-ĐÔNG TRUNG-HOA

Pháp Hoa thương thuyết

Thương-bái, 26 Mars - Đại sứ Widen vẫn lần hành cuộc thương thuyết Pháp Hoa ở Nam-kinh. Nhưng báo giới về phe phần đối Trung-hoa đều có tiếng nhõng bực điếu tin của các chỉ bộ Quốc dân đảng gửi về cho chính phủ phần đối; thái độ của nước Pháp. Họ trách rằng nước Pháp sao có không chịu nhận những điều thâu cầu đang liệt của Trung-hoa. Họ lại phân bi rằng các liệt cường ai cũng đã sẵn lòng nghe lời thương thuyết.

Tin diệp về cuộc chánh biến Văn nam

Cuộc chánh biến ở Văn nam, chủ tịch Văn Long bị đờc bỏ chạy, lần này chưa có tin diệp. Nay được báo diệp của Văn Long gửi cho đại biểu chánh phủ Văn nam Lục s phu, do cuộc vô tuyến điện Hương cảng đưa ra như dưới:

Ngày 19 - Văn họ già đình về, đưa đến đến ủy viên lại, hiện ngày 17 đã về tỉnh xem sóc các việc, hiện đã bình tĩnh như thường. . .

Xem thế thì cuộc chánh biến Văn nam đã yên.

(Xem qua trang nhĩ)

Vấn Uyển

Qua sông Mékong

(Cửu-long-giang)

Một chiếc thuyền con sông bập đông, Anh Léo chèo dật lờ qua sông. Mầu trời cảnh vật trời Đông Sông 1), Súc ả non sông đất Nhị)Nàng Làng xóm nào đâu khách miếu lạ, Gió mây cũng chịu ngọn trời chung. Lén bờ đã dấy khi còn ở, Hỏi khách giang hồ có thẹn không? Thái-bình-lang

(1) Đông-Sông là tên một tỉnh ở Xiêm.

Chơi trên bãi biển

Mặt trời gác núi bóng chành chành, Bãi rộng thung dung dạo một mình. Mặt biển nhấp nhô làn sóng bạc, Chưn trời chùng chập lớp mây xanh. Mây bay như gợn lòng đa cảm, Sóng vỗ thêm khêu mối bất bình. Non nước nghìn năm non nước ấy, Khiến người ngoài cảnh chửa chan tình!

GIA-ĐÌNH GIAO-DỤC

hai quyền, mỗi quyền 0\$20

Trận mưa đông

Vang lừng mấy tiếng dọt non sông, Phất phơ sấm sét kéo bị đòng. Trời xam một găm le lối lờ, Đốt vàng trăm dặm dợt dần đòng. Vườn cây tươi tắn hoa lia ước, Rượu lúa chơi với nước uốn đòng. Ngao ngàn sông phủ lừng khói lờ, Gió đòng ngọc ngân bọt nhả đòng.

C.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY

THỪA THIÊN

Độc diễn

Hiện ở hạt Thừa thiên đã có phái người về trong dân gian đại diện, mỗi mẫu góp 1\$20; nghiệp chủ lại phải sao nộp văn khế.

Việc thanh phủ thì hành như thế, dân gian chưa rõ chủ tịch lợi sau đây ra thế nào, mà trong lúc khai báo, dân quê cũng trải qua một pheo phiền lụy. Quan trên nên lưu ý cho.

THANH HÓA

Ich kỹ hạt nhơn

Ở khoảng giữa làng Phú dịch và làng Đại Khê, thuộc tổng Dương thùy, phủ Hoàng Hòa, có một con đường từ ich rộng rãi đều cật, rất tiện lợi c o kẻ buôn bán và hành khách. Năm 1921 toàn Thanh tổng số tại địa Đ. B. Tn và ông Han T. (Hội chiểu), khai khẩn mấy dặm ruộng ở hai bên bờ sông cật cận khúc đường ấy có con sông nước mặn, không biết ngày xưa được nước thế nào, mà khúc đường bên rộng kia nay đã theo giòng nước, biết kể đó cũng đã có bắt một con cá, nhưng làm không được tốt, nước chảy đã mòn, chẳng được mấy ngày mà công cũng theo đường c lư đắm l bấy giờ thì chỉ có mấy cây tre bắt ngang rất nguy hiểm cho người hành khách.

Ngân nước mặn để làm ruộng mình mà để mỗi hạt cho ai, năm sáu năm trời, không thêm tí đất, mà đầu có không đủ sức tu bổ cho tới nữa, thì cũng phải xin phép nhà nước để số Lục lộ làm lại cho, chứ sao lại cứ để như thế mãi?

QUẢNG BÌNH

Ác lai ác báo

Mới rồi quan huyện Lê thủy nhận được một bức thư nặc danh báo rằng ông Cửu Chiu (con thư ông Bà Hai), người làng Mỹ lệ có chứa truyền đơn cộng sản. Trong thư lại chỉ rõ chỗ giấu những giấy má ấy. Lập tức quan Huyện và thầy Lê về xét nhà ông Cửu Chiu, bắt được quả tang 45 tờ truyền đơn cộng sản giấu dưới một đồng phẳng bỏ ở ngoài sân. Ông Cửu Chiu bị giải ngay về giam tại huyện.

Quan Huyện liền bẩm tâu. Qua ngày 27-3-31, một ông Tây sở Mật thám ở Đông hời vào làm lễ kết. Hôm thì ông Cửu Chiu không nhận có làm và chưa giấy truyền đơn ấy, lại khai có nghi cho tên cháu ruột Mai đức Oánh (là con ông Cửu Đàm con trưởng ông Bà Hai) vì chuyện hiềm thù trong gia đình mà muốn vu oan giá họa.

Quan Mật thám hỏi qua tên này thì trước nó còn chối, nhưng sau tra tự giảng thì cái thư nặc danh công những giấy truyền đơn đều tự tay nó viết ra cả. Tên Mai đức Oánh đã thú nhận và khai rằng vì giận chán nó nên định làm cho chú nó phải án.

Hiện nay tên cháu bắt nhân kia đã bị giải về tỉnh, còn ông Cửu Chiu sau sáu bảy ngày ngồi ở lao đã được thả về.

Mong rằng quan trên sẽ làm án tên cháu bắt nhân ấy một cách rất xứng đáng với tội nó, để làm gương cho những hạng người có cái tâm lý như thế.

NGUỒN TRẠM

Trời hạn

Đã hơn hai tháng nay, ở Quảng bình không được một trận mưa to nào. Mùa lúa đầu mùa cũng bị bấp, có chỗ gần trở mà trở không lên, những thứ hoa màu như đậu, mè, khoai, cũng phần nhiều bị cháy. Thật là một điều nguy nan cho dân nghèo vậy.

X. X.

Xét nhà bắt người

Tuần lễ vừa rồi, các nhà chức sự Quảng bình đến khám xét mấy nhà ở làng Hòa ninh (phủ Quảng Trạch) có bắt về lao Đông hời giá trị 16 người. Vì cơ gì chưa biết.

X. X.

QUẢNG NAM

Có ai hiểu vì là gì không?

Hồi tháng 11 Annam năm ngoái, thừa đêm thanh vắng kẻ trộm vào vườn ông N. N. ở làng Sơn yên (huyện phước) nhử quẻ con; chủ hay được chạy báo các xã bang xin phép lực nhà kiểm tang vật.

Vào nhà tên Bạt ở làng Trung sơn gần Yên sơn thì thấy một mớ ruột tre mới rỗng để nghỉ lằm; liền đem so với lát nó bỏ quẻ lằm rơi ngoài đường thì không sai chút nào. Các làng báo lên chánh tổng; chánh tổng về xét, chứng cứ đánh rành, lập tức giải tên Bạt này về huyện giam, thế mà không rõ vì sao được it bữa thì tên Bạt này liền lồng ngoài đường, như người vô tội. Có ai hiểu vì là gì không?

Người biết chuyện lại cáo

Lý trưởng bót lột

Làng An hóa, phủ Tam kỳ, có tên lý trưởng Phạm Thuần hùng hiếp, bóc lột dân dân. Lúc này quan trên sức trát về các xã thôn đặt xã đoàn, đoàn p u. phu trưởng, đônq canh phòng; anh lý ta thừa cơ lợi dụng, mượn gió bẻ măng, đi khắp các ấp lập đội tên này lên khác vô chân đoàn trưởng, đoàn phu mà vơ vét mỗi tên bắt ba bốn đồng bạc.

Hiện nay dân tình khổ sở, phần thì ruộng khô biển mất mà bị tên lý Thuần niết sách, nên dân họ cũng lên việc làm mà dẫn nhau lên khiếu nại tại sở cấp. Vậy mong quan trên minh xét cho.

V. M. lai cáo

BÌNH ĐỊNH

Con chết trôi cha bị tù

Bản báo số 370 ra ngày 28 mars đăng việc con chết trôi cha ngồi tù 11 tháng ở, tại tỉnh Bình định phủ Bồng sơn. Nay được bài ông Tôn thất Oánh phúc đáp, đại ý cho bài ấy không đem chứng cứ minh bạch v. v. Con bị chết trôi mà cha phải ở tù, một cái gia đình gặp cảnh bất hạnh như thế, đừu ai nghe phải động lòng, nên bản báo đăng bài ấy cho quan minh xét bệ ở trong có oan khuất gì chăng, còn sự chứng cứ, đã có nhà pháp luật tra xét, không phải nói nhiều.

NAM-KY

Thủ phạm vụ ám sát viên Mật thám Legrand ở Saigon đã cần lưới để khỏi phải khai

Saigon, 21 Mars. — Quan dự thẩm Corse hôm qua có cho lệnh giải tui là tay đã bắn viên mật thám Legrand ra đối chọi với các người đã có mặt khi xảy ra tấn kịch.

Nhưng Huy không nói được. Vì vừa là tay trong yếu trong đảng Cộng sản và không chịu phần đáng, nên Huy cầu lưới để khỏi phải khai điều gì. Vì thế quan Dự thẩm phải đình cuộc đối chất và đợi khi nào Huy khỏi vết thương mới lại đem ra hỏi.

Tin riêng Ngô Háo

Tường thuật vụ lời thối ở Nhà bà

Trong một số báo trước, bản báo có đăng tin về việc lời thối ở Nhà bà, nay thấy báo Impartial trong Nam có đăng bài tường thuật, xin lược dịch sau này:

Chiều hôm thứ bảy bọn cu ly đối mặt thưng đầu ở số đầu Franco Asiatique.

Sáng chủ nhật, số Mật thám được tin rằng những giấy thép và giấy thép nói đến bị cắt đứt hết, liền cho lâu đi núp tại nhiều chỗ, chờ có dân biểu tình ra thì can thiệp. Cả đêm hôm ấy không có chuyện gì cả, nhưng đột 6 giờ sáng ngày hôm sau thì thấy bọn cu ly kéo đến số đầu Standard Oil vừa đi vừa la. Người bết Trang vẫn Giác cùng người cai Huỳnh văn Thọ giữ phần canh ở gần đấy ra bảo giải tán. Dân biểu tình cứ rần rần. Linh toan bắn nhưng dân biểu tình xông lại lạ quá thành không bắn được. Người cai có bắn gượng được một phát trúng vào đùi một người biểu tình nhưng bị dân họ vây đánh, người cai ấy công người bết kia ngã lìa xuống đất. Ông cầm Hoche nghe, tiếng súng nổ đến thì thấy hai người kia nằm ngay chỗ đất, máu me đầm đề Ông cầm Roche một mặt cho đem hai người bị thương đến nhà thương, một mặt thì đầu áp: 4 người biểu tình bị bắt, còn bao nhiêu thì thoát được.

Sau lại bắt một người nữa; người này chính là người làm bị thương

AI MUỐN ĐI COI PARIS?

Nhà đi đầu xỏ ở Kinh-Đô Paris, chủ tiệm chụp hình KHANH-KY có tổ chức một cuộc du lịch rất lớn, bất kỳ dân ông hay dân bà, ai muốn đi tây, tiệm KHANH-KY cũng nhận lãnh. Mà những người đi với M. KHANH-KY thì có lợi nhiều lắm, vì M. KHANH-KY đã thương lượng với các hãng tàu, xe lửa và Hotel-Restaurant ở Paris tình gia thiện thiết cả cả tiền ăn chơi hai tháng (hay là một tháng thì lại sự gia thiện xuống) ở trong và ở ngoài Paris cộng với tiền tàu từ Hải-phong g hay Tourane tới Paris độ chừng như sau này:

Hạng nhất hai bản	2650\$
Hạng nhì	1970
Hạng ba	1600
Hạng tư entre-pont	950

Cuộc đi đầu hoàn cầu thuận địa này rất là to lớn, người nào có tiền chút đỉnh cũng nên đi coi, dịp này là coi hết sự khố khèo cả trong thế giới Ai chưa có kỳ thi công hành cơ gửi thư hỏi tiệm chụp hình KHANH-KY sẽ chỉ cho mà xin hay là lấy giùm cho cũng được.

Ai không sẵn tiền một lần thì trước khi xuống tàu hãy trả quá nửa phần tiền cũng được.

Khi đi tàu và khi qua Paris vẫn có người của tiệm KHANH-KY thông thạo và ở lại 43 lâu để lo chỗ ăn chỗ ngủ từ từ và chỉ dẫn đi chơi.

Càng nhiều người đi chừng nào giá tiền càng rẻ chừng này.

Có ba chuyến đi độ chừng tháng năm, tháng sáu và tháng bảy tây ai đi tháng nào, xin nhận chỗ trước ít ra là một tháng hay là ai muốn đi riêng không cần người dẫn đường chỉ lấy vé khứ hồi Hải-phong Marseille không mà thôi thì đi tháng nào cũng được.

Hạng nhất hai hãng độ chừng	17 890 francs
Hạng nhì	12 680
Hạng ba	7 900
Hạng tư	4 550

Ai muốn hỏi điều gì cứ viết thư cho

cai, Thọ. Người cai này bị nhiều lá dao nơi đầu, người bết thì bị thương nơi mặt. Người cai đã chết rồi, còn người bết thì xem bình tình có vẻ nặng lắm; tuy vậy cũng có lẽ chữa khỏi được.

Hiện nay ở Nhà bà quân lính canh phòng nghiêm nhặt. Tình hình yên ổn.

Báo La Dépêche cũng có bài tường thuật xin lược dịch luôn ra đây: Theo cách hành động của đám dân biểu tình thì tưởng như cuộc biểu tình này sắp đặt đã lâu, rất kỹ lưỡng.

Trong cuộc biểu tình này đáng viên công sản có hai mục đích 1) là có động đinh công; 2) là đoạt lấy khí giới.

Dân biểu tình chia ra làm 5 toán, 4 toán mỗi toán 5 người và 1 toán 20 người. Những toán 5 người lẩn công việc có động đinh công; 1 toán giữ cửa số đầu, toán thứ 2 ngăn không cho thợ vào làm việc, còn 2 toán đi thuyết.

Toán 20 người kia thì lo việc cướp khí giới của lính. Họ lấy được 1 khẩu súng lục và một khẩu súng trường.

Lính cảnh sát có bắt được 10 người dân ông và 2 người dân bà, đem về Saigon.

TIN THE-GIỚI

(Tiếp trang trước)

NHẬT BẢN

Quyền đầu phiếu của phụ nữ Đông-Nhật, 25 Mars. — Bản dự thảo về đạo luật cho phụ nữ được quyền đầu phiếu của chính phủ được Hội nghị viên chuẩn y, nhưng lại bị đại đa số Thượng nghị viện bỏ thêm phủ quyết.

ẤN-ĐỘ

Rối loạn ở Caunpoure

Bombay, 25 Mars. — Ở Caunpoure có xảy ra mấy cuộc rối loạn, mục đích để phân kháng vụ xử tử ba tay cách mạng ở Lahore. Các đình chùa bị vây, nhiều nhà bị đốt và cướp phá; các nhà hàng và nhà máy đều đóng cửa. Tình hình xem có vẻ nghiêm trọng. Lính cảnh sát đã ra đi tuần rết trong thành phố. Mới có tin 19 người chết và 50 người bị thương.

Ở Caunpoure vẫn chưa hết rối loạn, số người chết và bị thương tăng lên đến 30 . a 100.

New Delhi, 26 Mars. — Về những cuộc rối loạn ở Caunpoure, có tin 48 tin đồ hội giáo, 30 người Ấn bị chết và 250 người bị thương. Ở chung quanh đó vẫn chưa yên. Quả tình dân đóng nhiều chỗ trong thành phố. Nhiều nhà bị đốt.

Caunpoure, le 27 Mars. — Về những cuộc rối loạn ở Caunpoure, tổng cộng có 112 người chết và 500 người bị thương.

Ông Gandhi đi dự hội nghị Karachi

Karachi, 25 Mars. — Khi ông Gandhi đến Karachi thì đảng viên cộng sản ở đây có làm biểu tình tỏ ý phản đối ông.

Một toán dân biểu tình, có cầm cờ đen kéo đến chỗ nhóm lễ hội tỏ ý bất phục về việc treo trên nhà Hội nghị là cờ tam sắc.

Karachi, 26 Mars. — Dân biểu tình ở Caunpoure, có treo hồ những khẩu liên phần đối ông Gandhi — Đại đa số trong Hội nghị còn chào mừng ông ta.

Hội nghị đối với ông Gandhi Karachi, 27 Mars. — Ban chấp hành của Hội nghị đã bỏ thêm nhận cuộc đình công của ông Gandhi với viên kinh lược, đòi kiểm xét quân bị, việc ngoại giao, việc thuế má và việc thả các tù chính trị.

Sau hội bỏ thêm tin nhiệm ông Gandhi và cử ông sang dự hội nghị « Bàn-tròn » sẽ nhóm say mai ở Anh.

MIỀN-ĐIỀN

Lại rối loạn ở Miền điện

Hangoon, 26 Mars. — Tại miền Insain 28 người trong quân khởi nghĩa bị chết trong một cuộc xung đột với lính cảnh sát.

Hangoon, 27 Mars. — Lại trong một cuộc xung đột với lính cảnh sát nữa, có 8 người chết và 100 người bị thương là người bị bắt.

ÀU-CHÀU

PHÁP

Tại Hạ nghị viện

Paris, 26 Mars. — Ông nghị trưởng Hạ nghị viện cho các nghị viên hay rằng ông có tiếp được mấy lá đơn xin chất vấn về việc hạ tiền công của thợ mỏ và về tình hình không hoảng trong nghề mỏ.

Bản về việc đình ngày nghỉ những lời chất vấn, ông Gouin về phải xa hội có hội vi lợi ích đồng khai mỏ (comité Houillères) lại dùng đến 120.000 thợ ngoại quốc?

Ông Daladier tỏ ý muốn mở sớm một buổi hội báo và thanh bình không hoảng trong nghề mỏ, về việc ấy có quan hệ đến máy nghiền lao động.

Thủ tướng Laval yêu cầu hoãn những cuộc chất vấn ấy. Ông được thỏa nguyện.

Việc sụt tiền công của thợ mỏ Paris, 27 Mars. — Vì có chuẩn phủ can thiệp các chủ mỏ đã nhận hoãn việc sụt tiền công của thợ mỏ. Cuộc đình độn về việc này của đương tiền nhanh.

ANH

Đường vô tuyến điện

Londres - Saigon

Londres, 26 Mars. — Sở Bưu điện chủ

(Tiếp theo trang ba)

CÁN NGƯỜI LÀM

Ông Nguyễn-hữu-Sở ở Ninh-chữ cần dùng có-lý (coolies) làm công sự Phanrang « Annam ». Hãy tới đó hỏi làm.

Nguyễn-hữu-Sở

BÓN MÙA

Một thứ nước-hoa cốt khác lạ nhỏ bằng 1/3 Mười-Thương.

Giá bán 12 cùng nơi

trong xứ Đông-Pháp:

mỗi lọ: 0\$10

HÀN-VIỆT TỬ-ĐIỀN: đương in HƠN BA VẠN DANH TỬ - GIÁ ĐẶC BIỆT: Hạng 101 7\$80 - Hạng thường 6\$80 Nhận mua trước đại cục 1\$00

Đào-duy-Anh, Huế

DRAGÉES

Vermifuge

RUDY

Trị bệnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán lái rất hiệu nghiệm, và làm cho người ta trở nên trắng hiện. Người lớn con út đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE (L. SARRIENAU)

119-123 rue Catinat - SAIGON

(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập để hơn năm chục năm rồi).

Hôtel ANNAM DALAT ? ?

là thiên-dân, ai đau bệnh chí, tới Dalat nghỉ mát mẽ, ăn ngũ ngon, bệnh chí cũng lành cả. Xin viết thư hỏi trước. Ở đường bệnh không lành, không lấy tiền. Cao 1500 thước, tái chí không mát mẽ, khi hậu đầu bị.

NGUYỄN-HỮU-SỞ

VIÊN-ĐỆ ĐÔNG-HỜI

BỒ-HUYẾT-KHU-PHONG

Thuốc mà ông già bà lão ưa dùng như

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

M. KHANH-KY
54 đường Bonnard Saigon

